

Rabszállító autó ütközött

Tegnap reggel hosszabb ideig állt a forgalom a 43-as főúton, mert két autó egymásba csúszott. Egy Toyota haladt Deszk felé, fékezett, megállt. A mögötte lévő rabszállító kisbusz azonban nem tudott időben lelassulni, nekikoccant a személyautónak. Senki sem sérült meg, az anyagi kár nem jelentős – mondta M. Toronykőy Márta. A megyei rendőr-főkapitányság szóvivője szerint a mentőt csak a biztonság kedvéért hívták ki

Fotó: Karnok Csaba

A koedukált albérlet szépsége és hátránya – A fiú lakótárs jó, mert tisztább

Kanbuli tilos, hálóing szabad

A koedukált szegedi albérletek nem feltétlenül párokra épülnek. Van, hogy a „szuperlakás” tartja össze a lakótársakat. A lányok nem mosogatnak és nem takarítanak többet, sőt az egyik érintett szerint a fiú lakótárs azért jó, mert tisztább.

Az előszobában megszámlálhatatlan mennyiségű cipő és papucs, a fürdőben hat fogkefe. A konyhában reggeli – vagy az előző napi vacsora – romjai, „hajnali” fél tízkor álmos fiú mosogat.

A Csongrádi sugárúti albérletben nem egy nagy család, hanem egy baráti társaság lakik. Négy fiú és két lány – egyetemisták.

– A koedukált albérlet nem ritka Szegeden, és gondolom, a többi egyetemi városban sem – mondja Balogh Orsolya. Ő és ba-

rátja – a még mindig mosogató fiú –, egy másik pár és még két fiú egy éve lakik együtt három szobában. A gimnáziumból ismerik egymást, és elsősorban a pénz miatt kötöztek össze, mert így többfelé oszlik a rezszi és az albérleti díj.

– Ketten vagyunk lányok, és ez nagyon jó. Időnként összefogunk a fiúk ellen, de általában jól megvagyunk így hatan – vázolja a mindennapokat Orsi. Hozzáteszi: fontos, hogy a lakótársak barátok legyenek. Egyik nőismerőse a párjával és két másik fiúval lakik együtt, de utóbbiakkal hűvös a viszonya. Ezért otthon csak hiánytalan öltözkében és tökéletes sminkben mutatkozik. Orsi-éknál a hálóing, az egy szál törülköző is elfogadott öltözkének számít, ahogy kócos hajjal és el-

maszatolt szemfestékekkel is érmutatkozni.

– A lányok takarítanak, a fiúk meg lefolyót szerelnek? – próbáljuk felfedni az együttélés mozgatórugóit a barátságon túl.

– Nem. A lányok elvárják, hogy kiszolgáljuk őket, amit ha van kedvünk, megteszünk, ha nem, nem – közli Orsi barátja, Viktor.

A hagyományos fiú-lány szerep a többi vegyes albérletben sem működik. Nagy Katalin most két fiúval él együtt a Hóbi-árt basa utca közelében, de kórábban a három fiú egy lány, három lány két fiú felállást is kipróbálta. Az ötödéves bölcsész lány szerint a fiúkkal azért jó lakni, mert tisztábbak. Párjával még sohasem élt együtt, de szerinte a fiú nem féltékeny a lakótársakra.

Ahogy Bóti József eddigi barát-női sem, ha meghallották, hogy a tanárképzős fiú lányokkal is megosztja az albérletét. Most éppen egy lánnyal és két fiúval. A közönség egyik legfőbb összetartó ereje maga a lakás, a „szuper albérlet” – árulja el József. A Gyertyámos utcában laknak egy csinos háromszobásban, amelyhez mindannyian ragaszkodnak. Új lakó eddig csak akkor jött, ha az eredeti társaságból kibukott valaki.

– A lakótársam, Kata nem mosogat és nem takarít többet, mint bármelyikünk. Lényegében teljesen mindegy, hogy lányokkal vagy fiúkkal lakom – magyarázza a tanárképzős fiú, majd egy különbség mégis eszébe jut: a női lakótárs egyetlen hátránya az, hogy meghiúsítja a kanbulikat.

GONDA ZSUZSANNA

Gumiember

A magamfajta szegénynek néha kétszer kell a vízbe ugrania, hogy egyszer csobbanjon. Megkörünyékeztem egyszer már a Hollandiában élő Edwin van Schiet, hogy kukacpostán tárja föl kiletét, de elhárította. Most megint megkértem, és végre kötélnek állt.

Nagy ész nem kellett hozzá, hogy nevéből kitaláljam, nem született magyar. Ezzel szemben magyar–holland nyelvvé újságot küldözgetett. Azt már nem tudom, hogyan akadtunk egymásra, a virtuális találkozások ideje sokszor elfelejtődik. Hollandul egy szót se tudok, de azt látom, a magyar szöveg veretesen tökéletes. Képei is jók. Hol tanulta, hányadik őse révén kötődik hozzánk, hogyan tartja a kapcsolatot kised hazánkkal, miből él egyáltalán? Fölsoroltam neki jó pár kérdést, és lássatok csodát, felelt is mindre.

Soha nem volt magyar, de félig azzá lett. Vagy jobban is? Egyetemen angolt tanult, és színháztudományt. Szakdolgozatát már a magyar drámából írta. Angliában járván, összetalálkozott egy mezőtúri fiúval, aki azóta a Teleki Blanka Gimnázium tehetséges tanára. Meghívta látogatásra a vasfüggöny mögé. Itt kaphatta az igazi fertőzést. A következő évben már beiratkozott a kinti egyetem magyar nyelvű tanfolyamára. Újra eljött 1980-ban, két évvel később részt vett a debreceni nyári egyetemen. Nagy kerítő a szerelem, itt ismerkedett meg a szlavóniai magyar kislánnyal. Házaság lett belőle. Őt kerek esztendeig csak magyarul beszéltek otthon. Ma is emlegeti, legalább az apósa is magyar.

Jóval később, fél évig ösztöndíjas volt Pesten. Azt mondja, itt senki nem várta, ment a maga útján. Eljárt színházba – hiszen ezt is tanulta –, és a nyugdíjas ruhátáros hölgyekkel jókat beszélgetett. Naponta háromszor betért a Gerbeaud-ba, sok tévét nézett, és mindig figyelte az emberek beszédét.

Amikor cseperedő leánkájuk kezdte meghívogatni játszótársait, akkor kellett feleségének is megtanulnia hollandul. Jól meg is tanult.

Igényes lap az övé, a címe is ez: Most Magyarul! Meg lehet ebből élni? Főszerkesztője, mindenese egy személyben. Valóságos kismestere, nagymesteri fokon. Magánvállalkozói tanárként tanítja is a magyart, nyelvkönyvet is írt hozzá, legalább ezret el is adott belőle, multimédiás forgalmazó is, tolmácsa és fordítója egy kereskedelmi cégnek, és hetenként egyszer, szombatonként postáskodik. Diákkora óta. Neki ez az egy nap hoz annyit a konyhárra, hogy megéri, sőt a szociális- és egészségbiztosítása is rendben van vele.

Mondtam, szép a lapja, és magyarsága. Főleg hollandok forgatják, akik nyelvünket akarják megtanulni. Ha elakadnak valahol, ott a tükröfordítás. Konyha, hírek, eseménynaptár, nyelvészeti rovat, minden van benne. A bukovinai székelyek tragédiája is a mostaniban. Ja, majdnem kifelejtettem: és gumiember is még. Akrobatiként járta Európát, naponta állt tőtagast most is, akár a parkban, a padon is, kutyasétáltatás közben. Egész életre szóló lelki rugalmasságot is innen kapott? Van egy kajla gyanúm, ez a hajlam hajthatta a drámatudományokhoz. A nagyobb pódiumművészethez. Még csak negyvenöt éves.

Lapján nem érződik, hogy nem született magyar, leveléből kicsikét kitetszik. Utolsó mondata: „Szeretem a magyar nyelvet, és a magyarokat, és a magyar történelem nagy részét.” Bizakodik, egyszer talán észreveszi a Pro Cultura Hungarica, meg a Nemzeti Kulturális Alap is.

Megátalkodott, szerény és serény követe nyelvünknek. Megérdemelné, hogy viszontszeressük.

H. D.

Kevesebb pénzből gazdálkodnak, mégis fejlesztenek a kistelepülések

Szorító nadrágszíjak a megyei kistelepüléseken

A települési önkormányzatok egy része már túl van a költségvetés tárgyalásán, mások még előtte állnak az emberpróbáló feladatnak. A falvak egy részének kasszájába kevesebb pénz kerül, mint tavaly. Több település kormányzati támogatásra pályázik.

Deszken hétfőn tárgyalta az idei költségvetést a képviselő-testület. Ebben az esztendőben 651 millió 774 ezer forintból gazdálkodhatnak. – Idén 100 millió forint lesz a település működési hiánya, ez 30 millió forinttal több, mint tavaly – összegezte Simicz József polgármester. Ezt a hiányt azonban kezelhetőnek tartja, s a központi költségvetéshez – az önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő, úgynevezett önhikis települések sorába belépve – Deszk is pályázik kormányzati támogatásra. Remélik, a hiány 50-60 százalékát biztosítják nekik az alapból, s akkor Deszkeknek nem kell működési hitelt felvennie. A polgármester szerint a kezelhető hiánnyal együtt a település és intézményei a tavalyi színvonalon biztosan tudnak működni. Sőt azokat a pluszszolgáltatásokat is megtartják, amely az önkormányzati törvény szerint nem kötelező, mint például a logopédus, illetve a gyógytestnevelés biztosítása.

Tízszázalékos megszorítás

Újszentivánon idén a működéssel kapcsolatos, az intézmények fenntartására fordítható összeg 332 millió forint – 68 millióval kevesebb, mint tavaly. A forráshiány is nőtt: a tavaly tervezett 35 millió forinthez képest idén 39 millióval kell számolniuk, ezt az összeget a forráshiányos települések alapjából pótolnák, pályázattal.

– 2005-höz viszonyítva megszorító intézkedéseket kell hoznunk, 10 százalékot kell megtakarítanunk – mondta Talpai János polgármester. – Az intézmények működése 30-40 százalékos többeltráfordítást igényel, amit nem tudunk egészben finanszírozni. Ennek az alacsony gyereklétszám is oka – a faluban élő gyerekek fele Szegedre jár iskolába.

Ezen az arányon mindenképpen javítani szeret-

A deszki sportcsarnok működését nem fenyegeti a forráshiány

Fotó: Karnok Csaba

nének. Újszentivánon a vékonyabb önkormányzati pénztárca ellenére bizonyos feladatokat továbbra is ellátnak: a gyógytornászt, a belső ellenőrt nem kell nélkülöznie a falunak – a szegedi kistérséggel együtt 11 önkormányzat biztosítja ily módon ezeket a feladatokat. A falu első embe- re reméli, minimális hitelt kell csak felvenniük. Fejlesztésre idén is lesz pénz: befejezik a csatornaépítést, fejlesztik az úthálózatot. Telkek kialakításával és eladásával további bevételeket remél a testület, hiszen erre van is igény. Egyelőre 70 telket terveznek, az ott épülő házak fűtését geotermikus energiával oldanák meg.

Domaszék jegyzője, Gulácsiné Somogyi Ilona elmondta: tavaly 856 millió forintból gazdálkodhat-

tak, idén 736 millió forint kerül a település kasszájába. Ez 120 millióval kevesebb, mint 2005-ben: akkor egy Sapard pályázattal és banki hitellel jutottak a nagy összeghez. Tavaly Domaszék pályázott az önhikis alaphoz, 36 millió forintot kértek, 12 milliót kaptak. Idén azonban már nem tartoznak a forráshiányos települések közé.

Az autópálya hozadéka

– Pénzügyi szempontból használt a településnek az autópálya-építés, az építőktől annyi pénzt kaptunk iparűzési adóként, hogy nem vagyunk forráshiányosak – mutatott rá a jegyző. – Rádásul van 100 millió forint lekötött pénzünk, ami kamatokat hoz az önkormányzatnak. Ezt pedig manapság

PÉNZ TELEKOSZTÁSBÓL

Dóc község önkormányzata idén 13 százalékkal kevesebb a normatív állami támogatáshoz jut, mint tavaly. A falu saját bevételei nem növekednek, sőt inkább szűkülnek: az iparűzési adóból van csak bevételeik. A működésre többet kell költeniük a tavalyihoz képest: a bérnövekedésre nincs fedezet, a forráshiány meghaladja a 40 millió forintot. Önhikis támogatásra pályáznak. A nettó egyforintos négyzetméteráron kiosztott telkek 2008-ban hozhatnak pénzt: akkorra kell a nyertes pályázóknak belakniuk a felépített házakat.

nem sok település mondhatja el magáról. Hozzátette: idén a pályázati alapba 50 millió forintot különítettek el.

Csődbe visz a fejlesztés

A pályázatokkal a jegyző szerint az a probléma, hogy utófinanszírozások. A kifizetett számlák után csak fél, háromnegyed évvel később jutnak a megnyert pályázati összeghez a települések. Erre az időszakra sok kistelepülés hitelt kénytelen felvenni. Mivel a kamatok súlyosak, elviszik a fejlesztési kiadások egy részét. Ezért egy-egy megnyert pályázat képes az önkormányzatokat csődhelyzetbe vinni. Egyébként ahogyan a többi település, Domaszék is fejleszt idén: felújítják a községégháza nagyertermét, a 10 éve épített sportcsarnokot, lesz közösségi háza a falunak, rendbe teszik a buszmegállókat, bővítik az iskolát, a bölcsődét, és vállalkozók fogadására teszik alkalmassá a települést. Telkeket közművesítenek. Mivel most is nagy probléma a belvíz elvezetése, elkészítetik a kül- és belterület teljes vízrendezésekre a tervek, erre 30 millió forintot nyertek. A beruházás egyébként félmilliárd forintba kerül majd, ezt valószínűleg a 2007-es uniós alapok egyikéből tudják megpályázni.

NYEMCSOK ÉVA